

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Nimeri singuratici la 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni.

Statutele „Asociațiunei”.

Am dat în numerii precedenți întreg raportul comitetului central al „Asociațiunei Transilvane”, pentru-ca publicul nostru să fie în deplină cunoștință de cauza importantă, ce o constituie acum „Asociațiunea”, adică statutele ei. Cetiitorii pot să se convingă din cele expuse despre importanța afacerii, care se ridică acum peste toate cauzele puse la ordinea zilei.

Din acest raport constatăm, că comitetul central a folosit toate mijloacele posibile, și a făcut totul, pentru-ca diferendul, ce s'a ivit între el și guvernul se rezolveze într'un mod cinstit, pe baza principiilor de dreptate și echitate.

Putem constata însă, — aceasta cu durere și cu o legitimă indignare — că de altă parte guvernul din Budapesta a pășit în afacerea „Asociațiunei” cu pretențiuni din ce în ce mai mari, până în sfârșit a ajuns la absurdă pretensiune, ca să schimbăm titlul, să schimbăm numele, venerabil și istoric, al primei și unicei noastre societăți culturale ce o avem.

Mai la început guvernul a eșit cu multe alte cereri, care de care mai curioase. Pe încetul însă a abzis de toate, pentru-ca în sfârșit să susțină cu cerbicie pe cea mai nedreaptă și mai revoltătoare dintre câte numai se pot închipui.

Vorba e, ca titlul vechiu, sub care asociațiunea s'a inaugurat înainte cu 35 de ani: „Asociațiunea Transilvană pentru literatura română și cultura poporului român” se fie șters și înlocuit prin următorul:

„Asociațiunea literară și culturală a Românilor din Ungaria”.

Scopul acestei pretențiuni nedrepte este evident. Guvernul făcând această pretensiune, se provoacă la articolul de lege XLIV. din 1868, și zice că vechiul titlu ar fi contrar legii acesteia și în contrazicere cu dreptul public al țării.

Articolul de lege, la care se provoacă ministrul este vestita lege „despre egală îndreptățire a naționalităților”, este același faimos articol, la care s'a provocat primarul orașului Sibiu, când tot la ordinul guvernului a oprit ținerea conferinței partidului național convocată pe 15 Maiu 1896; este același articol pe baza căruia, cum se pretinde, ni-s'a oprit conferința convocată pe 24 Octombrie 1896; este același articol pe baza căruia s'a fost enunțat dela primăria din Sibiu, și s'a confirmat dela ministrul din Budapesta nefastul principiu, că: „în Ungaria este eschis a confera ori a te organiza pe bază națională ori de rasă”.

Până acum acest principiu, ori-cât de nedrept, ilegal, neconstituțional, a fost aplicat față de noi numai pe terenul politic, numai în cele politice. Acum ministrul crede, că e timpul potrivit, ca să-l deducă pe toată linia, și în viața noastră culturală.

Tendența este evidentă. Vrea să ne desființeze total. Nu ne recunoaște naționalitatea, nu ne admite organizarea pe teren politic, acum încearcă să ne nimicească și organizațiunea culturală, mâne-poi-mâne, — dacă vom ceda, dacă vom suferi mulcom toate atentatele lui — va veni să aplice același principiu, absurd și ilegal, și în viața bisericască. De cea școlară nu mai amintim. Aci a început-o deja. Ștergerea cuvântului român de pe frontispiciul școalelor din Hodac este o dovadă eclatantă.

Deducerea acestui nenorocit principiu, iscodit de Jeszenszky, se face tocmai acum sub era guvernului, care, după spusa Tribunei Poporului, — „a căutat să intre în intențiunile Coroanei!” Pe lângă aceea însă, el mai „caută” acum, să ne ștergă din analele vieții noastre totul ce reamintește de Transilvania, totul ce ar sprigini, fie și indirect

și pe departe aspirațiunile noastre politice la autonomia Transilvaniei.

De aceea pretinde el acum, ca să omitem din titlul „Astrei” noastre cuvântul „transilvană” și cuvântul „popor român”.

Comitetul „Asociațiunii” a purtat agendele acestei importante afaceri până acum. El a lucrat, bine și cu tact, între marginile autorității ce o avea. Acum el va preda afacerea adunării generale a „Asociațiunii”.

Întrebarea e, ce se face adunarea generală?

Întrebarea e: poate oare adunarea să consimtă cu guvernul? Poate ea să-și dea consimțământul la aceasta decapitare morală a noastră?

Credem că: nici de cum!

Credem că la această întrebare tot Românul trebuie să răspunde cu un hotărât: ba!

Posiția noastră e din cele mai legale și mai favorabile.

Avem o societate culturală cu statute aprobate de Maiestatea Sa. De 35 ani ea funcționează în mijlocul poporului nostru, lucrând cu lealitate și patriotism, în cadrul strict al statutelor sale. Guvernul a cerut schimbarea alor 2 §-i cari e drept că nu se mai pot susține. Noi am făcut schimbarea. Cu o cale am modificat ici-colea și alți §-i conform cerințelor moderne în spiritul vechilor statute. Guvernul însă ne cere schimbarea firmei, schimbarea titlului, a numelui vechiu și istoric.

Asta ne-ar face nespuse pagube și încercături. Dar' abstrăgând dela aceea, noi nu putem consimți la aceasta pretensiune, pentru-că e volnică și nedreaptă.

Nu cerem că „Asociațiunea” să facă politică; dar' nici nu admitem ca guvernul să facă politică prin „Asociațiune”.

Programul nostru referitor la Transilvania nu o să ni-l susținem „Asociațiunea Transilvană”; nu asta e menirea ei. O să ni-l susținem noi prin luptele noastre, pentru programul nostru. Nu putem însă admite, ca prin ștergerea titlului istoric, consfințit al „Asociațiunii”, ministrul să facă măcar și aparența unei capitulări a Românilor.

Dreptul public se întemeiază nu pe firme, ci pe legi. Dreptul de naționalitate nu stă în cuvinte, în numiri, ci în existența unui popor. Existem, trăim ca popor și avem dreptul să trăim așa. Dacă cineva vrea să ne ștergă existența prin ștergerea unor firme vechi, improtocolate în registrele istoriei noastre, se face ridicol. Noi însă nu putem se conlucram la comedia înscenată de el, căci ne-am face și noi ridicoli, ba ne-am deșosi.

Cu același „drept” guvernul ar pute să ștergă titlul Transilvaniei organului „Asociațiunii”, schimbându-l în Ungaria.

Cu același „drept” ar pute se schimbe numele „Gazeta Transilvaniei” în „Gazeta Ungariei”.

Cu același „drept” ar pute se cerea dela societatea de asigurare Transilvania schimbarea firmei sale...

Ei bine, dar nu sunt nebune și ridicole atări pretențiuni?

Și nu ne-am face de ris, făcându-ne indirect și complici unor atări comedii nebune și criminale?

Nu se poate!

Ceea-ce am combătut totdeauna: aroganța nebulă, volnicia și nedreptatea, trebuie se o combatem și acum, și în viitor, ori de câte-ori își arată nasul.

În Hodac gendarmii au șters cuvântul „român” de pe frontispiciul școalei românești. Gendarmii pot se ștergă același cuvânt și de pe frontispiciul „Asociațiunii”; noi însă nu le vom da concursul nostru, noi nu vom consimți.

Sbirii guvernului nu vor găsi între noi colaboratori.

Avem drept, întemeiat în istorie, în legea pozitivă și în legea firei.

Se ținem la el.

Dacă ministrul nu vrea să revină la dreptate, nu schimbăm nimic, decât cei 2 §-i.

Comitetul și-a făcut mandatul. Acum adunarea generală se preiea cuvântul, cu demnitate și conștiință de dreptul său.

Pe lângă demersurile făcute mai sunt și altele.

Totul trebuie să se facă.

E în pericol cinstea noastră, trecutul nostru. S'a atentat la sentimentul poporului nostru și la aspirațiunile lui culturale.

Tot ce are neamul bun și nobil să se înroleze spre apărarea lor.

Nu mai forțe mai cedăm; complicității volniciei să nu ne facem!

Sibiu, 4 Martie n.

Astra. Judecând din știrile primite de prin diferite părți ale țării, putem constata, că adunarea generală extraordinară a „Asociațiunii transilvane”, convocată pe 10 Martie n. va fi bine cercetată și una, dintre cele mai interesante. Membrii „Asociațiunii”, cunoscând acum starea lucrului, țin consultațiuni pretutindenea, schimbă idei și se unesc în vedere, că cererea guvernului de a se schimba titlul „Asociațiunii” e nedreaptă, ilegală, ridiculă, și că prin urmare respinsă trebuie.

Tot de această părere e și întreaga noastră presă națională. Vederile noastre sunt tălmăcite în primul nostru de astăzi. „Gazeta Transilvaniei” și-a rostit în mai multe rânduri cuvântul, zicând mai pe urmă (nr. 37) următoarele:

„Această societate (Asociațiunea Red. Tribunei) a fost ferită până acum de valurile politice militante și este un interes de capeteme al existenței ei, ca să fie și în viitor la adăpostul ori-căror tendințe, care ar fi în sine o aservirească pentru scopuri politice.”

Membrii „Asociațiunii” chemați a decide la viitoarea adunare generală extraordinară în chestiunea titlului, vor trebui dar' să aibă aceste în vedere.

Înainte de toate însă ei vor trebui să protesteze solemn împotriva însușinării ministrului, că le-ar fi trecut măcar vre-odată prin gând a recunoaște, că titlul societății lor ar fi necorespunzător și că ar isbi în lege.

Dreptatea asemenea s'a pronunțat în cauză, precisându-și vederile în următoarele:

„Cât de grea ne este poziția, fiind patrioți buni și adeverați. Colo vezi dreptul curat ca soarele, întemeiat în lege, în constituțiune, chiar în însuși dreptul public de stat. Vezi atâtea interese particulare ale „Asociațiunei”, ale iubitei noastre „Astra”, interese și de avere și de drept privat. Dincolo vezi un negru întunecat, plutind pe vîrfurile grandomaniei, ale rătăcirii și ale minciunei sleite. Dar' e amenințator, cu tropitor, înfiorător, ca toate duhuriile ne-curate.”

Cui se te închini?

Se poate oare, ca om fiind, bărbăție avînd, drept avînd, să te lapezi de acestea și să le desconsideri? Se poate oare, ca o Asociațiune menită a răspîndi cultură, adevăr, morală, patriotism curat și luminat, să desconsidere virtuțile nobile, ca să se închine volniciei mincinoase?

Nu se poate! Cetățeanul bun își jertfește chiar și viața pentru adevăratele interese ale patriei, pentru adevăr și dreptate, pentru a respira neadeverul și minciuna.

Eată, asta este părerea noastră în cauză.

Nu ne îndoiim dar', că verdictul adunării generale a „Astrei” are se fie demn de numele acestei instituțiuni culturale române și demn de membrii cari o constituiesc.

Lozincă e: nu schimbăm titlul „Astrei”!

Salut colegial.

— Adresa tinerimei universitare din Viena. —

D-lor Paul Obădean, George Crețiu, Constantin Manea și Eugen Șimonca, reprezentanți ai tineretului curentului tiner

în Bihor.

Fraților! Demn și bărbătește ați pășit în contra ținutei neromânești a societății orădane.

Vă felicităm din toată inima!

Înainte de toate pe terenul social trebuie să ne afirmăm ca Români; căci o națiune a cărei viață socială e înveninată de moravuri străine, o națiune, a cărei fii și fice se folosesc mai bucuroși de limbi străine, decât de limba lor maternă, nici că merită să treacă de națiune.

Voi ați văzut răul, și l-ați combătut cu energie!

Laudă voană!

Nu vă lăsați abătuti dela calea dreaptă prin opinia publică a celor din giurul vostru!

Fiți siguri că tot Românul de bine cu voi este, că marea opinie publică românească vă aplaudează.

Cu mândrie vă numim colegi pe voi, cari între cele mai grele împregiurări țin-neți sus flamura românismului. Lăsați pe cei vinovați să înjure. Insultele, ce vi-se aduc, se resfrâng asupra insultătorilor.

Îndeosebi ținem a-i exprima felicitările noastre colegului Paul Obădean, pentru pronunțarea sa categorică.

D-sa a purces cu desvîrșire corect, atât din punct de vedere românesc, cât și din punctul de vedere al adevărului cavalierism.

Cine ține mai mult la „cavalierism”, decât la românitatea sa, e fanfaron; și caraghios se face acela, care vorbește despre „complesanță” între două națiuni, ce se luptă una în contra alteia pentru existența națională.

Femeia la toate popoarele e păzitoare moravurilor strămoșești. — Așa ar trebui să fie și la noi.

Toate jertfele neamului românesc vor rămănea zădărnice cît timp unele „domnișoare” de ale noastre — nu numai cele orădane — joacă cu plăcere „csárdás” și conversează cu drag maghiarește, căci aceasta dovedește, că ele țin mai mult la ce este străin decât la ce e românesc, dovadă că ele mai mult respectază ce e maghiarește decât ce e al lor!

Înlături cu răul, chiar și dacă el se ascunde în rochii!

„Cruțare”, „complesanță”, „cavalierism” sînt frase goale în astfel de stări anormale.

Iubiți colegi!

Felicitându-vă pe voi, nu putem decât să dam expresiune bucuriei noastre, pentru-că și atacătorii vostri se rușinează văzînd că a pîrîns la urechile românilor faptul, că fetele Orădane sdrobesc cu predilecție limba millenară.

Pentru această înrușinare îi felicităm și pe ei, căci cine se genează, se poate încă îndrepta!

Viena, 25 Februarie 1897.

Dr. N. Comșa, Victor Colceriu, cand. med.; Eugen Solomon, Liviu Tilea, Dr. N. Țurcan, G. Filimon, I. Capșa, stud. med.; A. A. Corinna, Dr. George Iul. Anca, Louis L. Russu, Căin Bredicean, Alexandru Orăciunescu, A. Vajda-Voevod, Mariu Stursa, med.; George Voda-Basarab, Cornel Mesarosiu, Teofil Popovici, Octavian Proștean, Ioan Comșa, Traian Pascușiu, Nicolae Comșa, Carol Konya, Dr. Victor Roșca, Cornel Horșia, Eusebiu Iospeșcu, Eugeniu Muntean, Ilarie B. Comșa, Cornel Comanescu, Dr. Crăciun, C. G. Popovici, Aurelian Țurcan, Eusebiu Patraș, Arcadie Procopovici, Ioan Simonovici, Iuliu Malinaș, Severian Zugrav, Titu Perșia.

Din Budapesta.

— Scrisoare particulară. —

Miscările lucrătorilor. — Nou titlu onorific. — „Tribuna Poporului” în Pesta. — Petrecerea Slovacilor. — Dela „Petrul Maior”.

— 1 Martie n.

S'a scris mult despre cuvintele rostite de Szemere Miklós în casina regnicolară maghiară, că „nu e fericit Maghiarul”. S'a făcut multă teorie în giurul acestui punct. Dovezile faptice însă întrec ori-ce teorie. Nu numai Maghiarul, dar' nimeni nu e fericit în această țeară stăpînită de niște capete șoviniste, baricadate de utopica idee de stat unitar maghiar.

Congresele socialiștilor și lucrătorilor sînt la ordinea zilei. Ieri patru congrese ale lucrătorilor au fost anunțate în capitală, dintre cari însă numai două s'au putut ține: al muncitorilor socialiști și al calfelor de lucrători.

Oratorii lor în termini desperați au accentuat miseria insuportabilă, în care se află.

Peste 70.000 muncitori din capitală sînt expuși peirii, în lipsa de lucru. Nu patrie, nu „stat național maghiar”, ci pîne strigă aceste suflete desparate.

*

Mai multe foi din capitală au lansat, știrea, că ministrul de interne și-ar fi exprimat dorința, să înzestreze cu titlul de secretar politic de stat pe baronul Nopcsa, intendantul operiei, ca astfel când tractează în parlament despre afacerile interne teatrale, să poată da clarificările necesare. În scurt vom auzi, că guvernul a înzestrat și pe musicanții dela operă cu titlul de — generali.

În categoria aceasta de noi distinși ai guvernului, avem deja de înregistrat pe coconul — Jeszenszky, care e însărcinat cu înalta demnitate de a refera în chestiunea naționalităților.

*

Cu toate reclamele sale, „Tribuna Poporului” nici pe departe n'a putut să câștige pentru principiile sale tinerimea universitară. Ce e drept, la început mulți dintre tineri, conșuși de o considerațiune sau alta, se părea că vor îmbrățișa cu entuziasm noul organ politic din Arad.

Când însă în penumbra „Punctelor de orientare” s'a dat pe față întreg quasi-programul clubului aradan, cei mai mulți s'au văzut desilusionați. Idealul tinerimei universitare nu sînt persoane nici organe de publicitate, ci însăși quintesența chestiunii naționale. Ea dorește ridicarea drapelului nostru național, ea' nu umilirea lui înaintea cuiva, fie ori-si-cine pe lume. Cine umilește cel mai sfînt ideal al nostru, e contra noastră, cu acela pe un drum nu vom merge. Nu fițișuni, nu ipoteze șubrede, lipsite de ori-ce sens, ci fapte pozitive, eată ce pretindem noi dela acei-ce chemați se simt să păzească idealul nostru. Afirmările, că „situațiunea s'a schimbat”, că „guvernul actual are intențiuni bune față de noi, numai indulgenți și recunoscători se fim” sînt fără nici o basă, ele nu ne vor mișca.

Însași corespondența lui „Bruno” trimisă „Tribunei Poporului”, în care se afirmă, că tinerimea întreagă a îmbrățișat cu căldură noua foaie, poate fi refrenul cătorva inși, captivați poate de cultul unor persoane, dar nu a mulțimei, care nu pentru persoane, ci pentru cauză are să lupte. De altcum asupra faptului acestuia voui reveni în curînd.

*

Aseară colonia slovacă din loc, în frunte cu tinerimea universitară, a arangiat o serată teatrală dansantă, la care am fost invitați și noi Români. Și într'adevăr sentimentul de iubire și frăție ce există între cele două națiuni apăsate, a fost poteațat mult prin această petrecere.

Insufletirea, cu care publicul a îmbrățișat și spriginit această serată; costumele naționale ale fragedelor Slovace, cari ne captivau cu o-hii lor dulci albaștri și cu surisul lor simpatie iubitor; entuziasmul, cu care corul execută cântecule naționale, care de care mai frumoase și mișcătoare; pe urmă aceea înțelegere și armonie intimă, care domnește între elementele coloniei slovace de aci, toate

acestea ne-au impresionat mult, și ne-au făcut să vedem în frații slovaci un popor demn de o soartă și un viitor mai bun. Inimile noastre, care de aceleași pășuri sufer, se înțelegeau așa de perfect; până în zori de zi ne-am petrecut, cântând „imnul slovac” și „Deșteaptă-te Române”, despre care colegii slovaci cu mândria spuneau, că corul din T. Szt. Martin îl onorează cu loc de frunte în programul tuturor concertelor sale. Ideal comun avem și inimile noastre îl presimt în comun.

Zel de muncă și intențiuni frumoase domnesc în sufletul tineretului dela societatea „Petrul Maior”.

Tinerimii din anul acesta i-a fost rezervate multe lucruri de o deosebită importanță și ea le-a înțeles și și-a dat toată silința să le realizeze.

Prima decizie salutară, care va avea plăcuta menire să ne deștepte ambițiunea de a lucra, e ar' pe de altă parte de a stabili un raport între tinerime și colonia română de aici — este arangierea tot din trei în trei săptămâni a *seratelor literare*, dintre cari una s'a și ținut deja în cecalaltă săptămână.

O altă idee frumoasă, care va ridica mult nivelul societății noastre, este adarea unui *almanach*. Deja de mult s'a accentuat această necesitate, dar' din diferite cauze a rămas numai un *pium desiderium*. Anul acesta deja s'a luat hotărârea definitivă a edării almanachului, însărcinându-se cu conducerea acțiunii comisia literară. Simpatia și sprigul moral, de care ne va împărtași on public pe de o parte, e ar' pe de altă parte muncă armonică și estatică tinerimii ne inspiră speranța, că această idee va scăpa odată din domeniul *desideriilor* și va îmbrăca haina realității.

Romeo.

Res Bichorienses.

— Echouri răgușite — Tinerimea. —

Oradea-mare, Febr. 1897.

Cu o lună mai înainte răspund la acest loc d-nei Rudow, repetam în echou un gir de răspunsuri la întrebarea, ce ar fi să se facă?

Sunt multe necazurile dreptilor. În răspunsul meu nu puteam să dau șirul complet al răspunsurilor, ce așteaptă această întrebare și eu și de altcui mă mărgineam a repeta cele zise de d-na Rudow, accentuând și o lipsa uneia și alteia.

Rolul, ce după exemplul d-nei Rudow l-am luat asupra-mi, seamănă mult cu al muștelor ce 'ți-se pun pe frunte și nu-ți dau pace să adormi. Nu doară pentru-că eu, mușca neliniștită, aș afla o deosebită plăcere putând să bîzlesc pe la nasul Bihorului și pentru-că dar' nu aș avea alt gând decât să infestez, ci pentru-că nu prea am să ajung rezultate mai mari decât muștele. Ele 'ți-se pun mai pe frunte, mai pe nas, tu dai într-una să le turtești cu palma.

Bihorul, e lucru foarte firesc, n'a putut să scape dintr'odată ca prin minune de îmbetrânita sa răgușeală și dacă a scos vre-un ton după scrierea d-nei Rudow și după răspunsul meu, numai răgușit a putut să fie.

Ce vine asta, un băiat de ieri-alaltieri să ne spună ce avem de a face? Să aștepte să-i crească mustețele și mintea. Așa zic unii. Sunt alții competenți, cari au experiența unei vieți.

Prea bine; dar' când cei competenți, cu musteța căruntă, cu mintea mare și cu multă experiență, nu-și mișcă nici degetul cel mic?

Îmi vine în minte cu bihoreniile noastre un dialog ce ar fi avut loc între un domn din Blaj și un student care nu prea avea aceleași vederi despre chestia națională cu tristul „*Pohod na Oluj*” și și mai tristul „*Pohod na Budapesta*”.

D-voastră aveți să tăceți, zice domnul din vorbă. D-voastră nu cunoașteți încă tainele vieții. Pe noi ne ajung toate vînturile. Noi sîntem arborii națiunii, d-voastră mlădițele.

— Arbori? Ba putregaiu! fu răspunsul foarte nimerit.

— Aștia nu pot să-și vadă de treburi? De ce vin să turbure apele? Vorbesc așa de par'că ar avea de gând, nu altă, ci să strice biserica lui Iehova și s'o zidească e ar' în trei zile, zic unii. La noi mărul e putred, zicem noi.

Biserica lui Iehova stă să ne cutropească pe toți de îmbetrânita ce e, da, trebuie stricată și trebuie zidită una nouă. Știm cu toții că în trei zile nu are să se facă, pentru-că nu avem puterea să o facem. Ei, și pentru asta, să perim în cea veche?

Lucrurile nouă pîtrund cu greu în creerii îmbetrâniți. Îmi vine în minte o poveste veche Era galant față de zeii nemuritori Pythagora, și le făcea jertfe grandioase de câte o sută de boi pentru o descoperire. A intrat în bieteile dobitoace groaza de ori-ce lucru nou,

știind că ori-ce descoperire prevestește o hecatombă. Așa sînt și astăzi boii, mai ales cei negri... Când ved un lucru neobișnuit, niște străie roșii bună-oară, ori se sparie ori se infurie.

Bihorul e boul națiunii (sit venia verbo), care fuge de ori-ce lucru nou. Vei încerca înzadar, că tot nu-l vei face să intre într'un grajd nou-nouț; pentru-că el e învățat să se culce într'o poată de birne, prin a cărei co-periș de stuf să ved stelele și în al cărei ușe numai este decât o scăndură încă de pe vremea sēmănatului, când ceealaltă a trebuit pusă fund la car. Asemănarea nu e de salon, dar cred că Hercule încă nu își va fi tras mînuiși când s'a apucat să curățesească grajul lui Augias.

Care va să zică, nu ne rămâne alta, decât să perim în biserică, ce ne cutropește pe toți, să lăsăm boul să inghețe în spîrtura de poată hîrburită toată?

Răspunsul meu pentru toate acestea e că îmi urmez calea începută și vin să scriu acum a doua-oară despre chestia bihorene; vream să zic, vin să joc al doilea pasagi din rolul meu de mușcă a Bihorului.

Mai înainte de a ne da seamă în toate amănuntele despre cele ce am avut să le facem, cred eu, va fi bine să ne cunoaștem împrejurările și oamenii, să vedem dacă într'adevăr sîntem în stare să facem ceva.

Cum stăm și cu cine avem de a face? Dușmanii nostri lucră din resputeri, folosându-se de toate mijloacele, ca să ne strîpească. Avem noi puterea și curajul de a le sta în față?

Poporul întreg e angajat în luptă; conducerea o au cărturarii. Sînt ei harnici să o iee asupra lor?

Tinerimea dela facultățile superioare, universitarii au și ei un rol în lupta ce poporul nostru o poartă pentru existență și pentru drepturi; sînt ei în poziția de a se achita perfect în todeauna de acest rol?

La academia de drepturi din Oradea-mare sîntem înscriși patruzeci și opt de Români. Sîntem noi tinerii români conștii de chemarea noastră?

Indignați noi vom răspunde unison da!! E îndatorat însă cineva să ne creeze? Ne vine să răspundem e ar' cu „da”.

Dar' cum și când ne-am afirmat noi atât de mult ca tinerii români conștii de chemarea noastră?

După-ce am scăpat din întrebări, ni-se impune aci o nouă întrebare, care lumea română din afară de Bihor nu 'și-ar mai pune-o; aceea anume: că în ce mod ar trebui să ne afirmăm?

Noroc pe capul meu bihorenesc, că am declarat din capul locului că în această scriere nu am să vorbesc de aceea ce ar fi să se facă și eu scăpînd de asta-dată de această întrebare voi mai avea timp să mă gîndesc asupra ei.

Dar' peste tot, ne afirmăm noi aici în vre-un fel și mod ca tinerii români?

Da, vom zice noi, ținem serata de cunoștință separați de Unguri, arangiem în toată iarna un concert român.

Atîta totul? va răspunde publicul român din afară de Bihor. Da! Bihoreniile nostri sînt multumii peste măsură dacă odată într'un an pot să audă melodii românești și pot să vadă cîtiva tineri în port național cu brine tricolore, jucînd „Călușul” și „Bătuta”.

Ce va zice însă publicul român, după-ce acum știe că la Oradea-mare concertul român se arangiază nu atât de dragul Românilor, ci mai mult de dragul comitetului suprem și de al familiei Orley, ori mai știu eu a cui. Ce va zice după-ce acum știe, că răsărînd acordurile imnului național, Românașii nostri își bat în pînteni și fluierînd una — *ejh soh se haluk meg!* — se pun la cîșdăș? Și când publicul român ar ști, că unii, după-ce s'au însușit cu noi împreună la serata de cunoștință, mai află cu cale să închine și cu Ungurii la serata lor pentru un al doilea mileniu?

Așa ne afirmăm noi cu concertul, așa cu serata de cunoștință!

Vor zice ai nostri, nu e vina noastră a tuturor, dacă se află între noi și cîtiva fără de conștiință națională.

Ba da, de vreme ce noi ne identificăm cu ei și mai departe, de vreme ce ei pot și după asta să-și scrie numele ca arangieri în invitările pentru concertul tinerimii române.

La seratele de cunoștință ne luăm ifos și vorbim cu multă însușire despre casina română, despre societatea de lectură.

Până una alta spunem, că de atîția și atîția ani Români nu se fuscru la societatea de lectură a Ungurilor, strigăm cu o gură mare că așa are să fie și de aci înainte și apoi cîntăm:

„De fulgere să pîră de trîsnit și pîcioasă!”

Au cîntat cu noi împreună și de aceia, cari pe atunci erau membrii la societatea de lectură a Ungurilor și azi încă ei tot sînt membrii ai acelei societăți.

E ar' noi ce ținută observăm față de acești domni? Nici una!

Eu 'mi-am exprimat cu nu prilegiu cât se poate de hotărît părerea, că acești domni ar trebui mai înainte să repășească dela societatea de lectură a Ungurilor, pentru-că să aibă dreptul de-a figura ca arangieri la un concert român.

De nu ar trebui să fie prea lung, aș și să povestesc lucruri frumoase și despre aceasta.

Destul, că în urma urmelor eu am fost silit a nu-mi da învoiere să mi-se tipărească numele în invitări. După-ce m'am exprimat odată că unii domni nu au dreptul să-și scrie numele în invitările pentru concertul român, n'am mai putut să-și scriu numele în aceleași invitări alături de aceeași domni.

Camerazii mei vin acum să spună, că ei au hotărît odată să nu se danseze „cșărdăș”-ul și s'a dansat totuși.

Așa sîntem noi, tinerii români din Oradea-mare. Confuși în toată ființa noastră, nehotărîți, inconșcenți în toată gîndirea noastră și în toate faptele noastre. Până acum barem, astfel ne-am afirmat.

Dar' am ajuns se recunoaștem înșine că e putred mărul la noi. Ne-am scărbit și noi de atîta putrejiune și dorim să ne curățim de ea.

Și dacă nu aveam să o spun asta, poate nu simțiam un îndemn atât de puternic să încep a răspunde la întrebarea „cu cine avem de a face?”, ocupîndu-mă la primul loc de tinerime. Dacă nu aveam să spun de cît lucruri triste, poate o lăsăm asta pe mai tîrziu.

S'a pornit însă în sinul nostru o revoluție, care numai de bucurie poate să umple toată inima românească, o revoluție pentru a eși din starea de confuzie de până acum, în care nu aveam putere, ba doar' nici nu încercam să facem vre-un lucru bun românesc. Totuși dar' un concert la an. — Dar' și aceasta cum?

Am spus-o și eu, dar' au spus-o mai înainte camerazii mei domni: George Crețu, Eugen Șimonea și Constantin Manea, spre cea mai patriotică supărare a dlui — „Pop Aurel”.

Îțele s'au încurcat prea tare și nu s'e mai poate să rămînem în această încurcatură, dacă sîntem din carne și din sânge și dacă mai sîntem vii. E trasă acum în joc de cîtiva domni chiar onosrea tinerimii.

Ar fi acum să spun unde tînde acea revoluție înspre bine, ce s'a pornit în sinul nostru?

Ce direcție își ia? Acesta 'mi-a fost scopul cu rîndurile de față, ca să spun cine voim să fim de acum înainte noi tinerii români!

Mișcarea a luat însă dintr'odată dimensiuni atât de impunătoare, cum nici nu-mi trecea prin minte și eri, avînd deja scrisă o bună parte a acestor rînduri, primesc vestea, că s'a convocat pe 20 Februarie, Sămbătă o convienire în care să ne vorbim asupra modurilor de vindecare.

Am să aștept acum până după convenire, gîndii eu și n'am scris mai departe.

Urmez acum. În convienire s'au luat hotărîri înălțătoare, s'a însărcinat un president ba chiar și un comitet, pentru-că acestea s'e fie duse la îndeplinire și în general că ei se poate agendele.

Și acum, după-ce lucrurile au ajuns atât de departe, eu nu mai am cuvîntul să detaliez toate inițiativele ce s'au luat și toate căile pe cari no-am luat în gînd să pornim. E treaba comitetului să informeze publicul și pe cei competenți în special despre acestea, într'u cât ele vor trebui să se facă cunoscut.

Mărul e putred la noi! Voim să-l curățim. Se ridică o mîna de tineri ca să se pună pe lucru.

Doamne ajută!

Mai ales în viața popoarelor cari sînt în desvoltare și în luptă, tinerimea are un rol prea frumos. Fericit e poporul ce are o tinerime deamă de acest rol.

Ungurii o știu prea bine asta. Eată de ce pornesc ei o goană nebulă în contra societăților de lectură, nimicind înainte pe cea din Oradea-mare, apoi pe cea din Cluj și pînă pe cea din Pesta, ca la urmă să vie rîndul și la cele de pe la gimnasil.

Trebuie lipsiți tinerii de ocaziunile, ce pot să-și învețe a simți și a gîndi românește. Asta e devisa lor.

Germanii sînt un popor înaintat în cultură, bine consolidat, bine situat materialmente și din toate punctele de vedere. Și știm ce rol a avut la ei tinerimea chiar în vremuri nu atât de îndepărtate. Îmi aduc aminte de Teodor Körner și conștii. Șterg o lacrimă. Nu e îndoiosă pentru moartea lor, căci a fost o moarte glorioasă, ci e însușirea ce 'mi-o inspiră aceste umbre.

Să fim demni de rolul ce ni-se impune — și înainte!!

Lucian Boleas.

Nu mai au mijloace.

Budapesta, Febr. 1897.

Pentru-că se-și facă ori-cine o idee clară despre absurditățile ce le debitează presa maghiară, și pentru a vedea cît de orbiți și fără scrupul sînt „representanții opiniei publice maghiare” în sfruntarea celor mai evidente și clare adevăruri, lăsăm să urmeze mai la vale unele părți dintr'un articol apărut într'un număr din urmă al ziarului *Szegedi Napló*, sub titlul: „Naționalitățile”.

„Între fecăirile zădărnice ale deputaților nostri în parlamentul nostru ramolit și decăzut, între altele a venit vorbă și despre chestiunea naționalităților și anume cu ocaziunea discuțiunii bugetului agriculturii, pînă-cînd rezolvirea chestiunii acesteia cade exclusiv și în prima linie în cercul de competență al resortului de interne. Nimic nu poate caracteriza mai bine, cît de mult a prins putere și cît de acut a devenit pericolul din partea naționalităților, decât faptul, că regimul intern, după-cum se vede a părăsit lupta; chestiunea eată că o deșab acum între afacerile agronomice, de oare-ce nu pot eși la cale cu ea; se svîrolesc în toate părțile fără nici un reson și ne aflăm mai mult nici un mijloc spre sanarea rîului, bărbații guvernului voesc să facă încercări prin colonisări în ținuturile mai expuse din punctul de vedere al ideii de stat, sperînd, că astfel încet și sigur vor ajunge la ceva rezultat”.

Dela crearea legii de naționalitate, colonizarea de stat din punct de vedere național! Ce degenerare tristă a chestiunii de naționalități s'a desfășurat la noi! Nici-odată stat, care voeste să se susțină, să existe, și care are drept la existență, întemeiat în istoria și chemarea sa, atîtea drepturi n'a dat naționalităților, ca Ungaria în 1868! Cunoșcînd noi înebunirile agitatorilor, batjocorirea continuă a foilor naționalităților, martiragiul, procesele dese de presă, ținerea de adunări trădătoare de patrie în străinătate și acasă, funcționarea asocierilor politice și sociale, contrare Maghiarilor și multe alte ticăloșii — cu mirare ne întrebăm: care pe *Român*, pe *Sas*, pe *Slovac*, pe *Croat*, ce spînzură, îl sugrumă, îl aruncă în pușcărie?! — oare pe ei nu-i scutește legea, dreptatea, puterea, patria? Oare pe ei fi disprețuiesc Maghiarii?”

După-ce în termeni caracteristici spiritului rabiat al șovinistilor maghiari recitează cîntecul învechit, că în lume nu există stat, unde cetățenii să se bucure de drepturi (?) și libertăți (?) ca la noi, și că nu există jurisconsulți, cari să afle nedreptățile față de noi, și după-ce declară, că țința noastră ar fi ajungerea hegemoniei în stat pe contul națiunii maghiare, continuă:

„Pecatul vechic al guvernelor noastre este, că am ajuns pînă aci cu chestiunea naționalităților. Avînd trebuință de naționalități pentru ajungerea unor scopuri corupte, guvernul le-a desmerdat (sic!) le-a făcut tot felul de favoruri (*risum teneatis!*) le-a permis și tolerat totul!”

Apoi încheie:

„E ar' acum stăm astfel, că chestiunea naționalităților a ajuns între chestiunile agronomice și Dașaii raportînd despre colonisările de stat, cei din partidul liberal salută unanim această idee ca panacea chestiunii naționalităților. Oh! nevinovăție scurtă la minte!”

Până-cînd voesc a rezolv chestiunea naționalităților prin colonisări, pînă atunci subminează cu totul pămîntul maghiarismului.”

E un fenomen remarcabil în lupta mîrgăv și cu tendențe diavolești, pe care o duc șovinistii maghiari contra naționalităților, faptul, că nu mai găsesc mijloace cum să ne mai asuprească, cum să oprească desvoltarea noastră pe toate tenele; falsifică opinia publică cu o obrăsnicie, de care numai pericunții anormali sînt capabili; pîlmuesc cea mai elementară concepțiune de drept; în slugărnicia lor ca organe parazitice, nu mai știu ce e libertatea, omnia și sinceritatea, după-cum lipsită de ori-ce îndreptățire firească este lupta lor. Căci a afirma sus și tare libertatea și egalitatea într'un stat, unde alegătorii sînt oprîți de a se aduna să-și tîlmăcească suferințele și dorințele în fața alegerilor parlamentare; unde afirmarea convingerilor e considerată de trădare de patrie; unde iataganul și pușcăriia țin în loc desvoltarea dictată de spiritul timpului: nu numai că nu e nebulă, dar' e sîmnelul agoniei unui spirit înegrit de patimi și fărădelegi.

Ori-cît s'ar certa adversarii nostri asupra mijloacelor de asuprire și nimicire contra naționalităților, pînă-cînd libertatea, dreptatea și egalitatea astfel e pri-

cepută de ei: în întunec și fără rezultat vor lucra, după-cum întunecată și neomenescă este ținuta lor. Omul în desperare se spriginește și de un fir de păr.

Maghiarii de agonie sufer, și nu mai au multe svîrcoliri!

Marmațianu.

Din Creta.

„Ultimatul”.

„Nota colectivă”, ori dacă ve sună mai bine ultimatul puterilor, nu numai că n'a fost predat pînă acum, dar' depeșile de azi dimineață sînt așa de dilatorice, încât nici nu se poate prevedea cînd va fi predată, ori dacă peste tot va fi cîndva predată.

Eată unele din aceste ciudate depeși, toate cu data de 1 Martie:

Atena. Ambasadorii puterilor s'au înțeles deja asupra textului notei de adresat guvernului grecesc și l-au trimis fiecare guvernelor lor respective spre aprobare și spre stabilirea conglăsurii între acest text și textul notei ce se va înainta în Constantinopol. Ambele note vor fi predate în Atena și Constantinopol în aceeași zi.

Paris. Lumea politică de aici este avisată numai la niște presupuneri (privitor la „ultimatul” și atitudinea Greciei față cu el R. Tr.), care se dau pe față în cercurile oficiale și diplomatice și e mult aplicată a admite, că Grecia voeste să aștepte un „act faptic” (!?) din partea puterilor înainte de a-și retrage trupele de pe Creta. Și apoi corespondentul din Paris adaugă lucrul și mai hazliu, anume: Printre măsurile coercitive (!!) — (de aplicat contra Greciei adevă) — se află, precum se svonește (!) „însoțirea spre casă a corăbiilor grecești de către floatele trupelor”.

Acuma urmează o depeșă într'adevăr serioasă din:

Londra. Ambasadorii Germaniei și Francei au avut azi după amiază în *Foreign Office* convorbiri mai lungi cu lordul Salisbury. Visitele ambasadurilor s'au întemplat în urma îndrumărilor telegrafice urgente din *Berlin* și *Paris*. Cercurile oficiale de aici sînt încă mereu foarte rău dispuse în urma tonului brusc al comunicatului publicat prin agenția telegrafică „Wolf”.

În Atena.

Camera nici a treia zi n'a ținut ședință.

Treizeci și nouă deputați crețeni, în frunte cu episcopul din Retymo, Denis, au înaintat azi (28 c.) regelui un memorandum, în care declară, că cu autonomia simplă a Cretei nu ar aduce pacificarea insulei, și ar slui într'acolo, a pregăti o nouă revoluție și prin asta primejdiu nouă pentru pacea europeană. Din cauza aceasta poporul crețens este ferm decis, a continua lupta începută, spre a realiza unirea cu Grecia și astfel a pune capăt odată pentru totdeauna anarhiei ce bântue pe insulă. Deputații iscăliți declară, că și musulmanii de pe Creta încep a primi uniunea ca unică soluție practică.

Întemplările la insulă.

Din Canea se vestesc următoarele știri:

Insurgenților greci, cari timp de 5 zile au fost izolați dela ori-ce comunicare cu lumea afară din Creta, li-s'a permis e arăși să li-se aducă transporturi de hrană, cu condiție, că colonelul Vassos nu întreprinde nimic contra capitalei. Delegaților europeni căpeteniile insurgenților le au declarat, a primi numai anexarea Cretei prin Grecia, și a se lpta în contra ori-cărei alte rezolvări pînă la ultimul om.

Eată o vîdită contradicție într'o depeșă tacită de tot.

Canea, 28 Februarie. În ciuda tuturor știrilor contrare, blocada insulei se practică în modl cel mai strict. Cu toate acestea însă, un corp de 300 voluntari a putut eși pe uscat într'un mic sfî de mare la coastele sudice ale insulei.

Reuters Office anunță din Canea: Locuitorii Orrei părăsesc în număr mare orașul.

Atena. Cam la patru mii de Turci au părăsit ieri (27 c.) Candia, spre a se rupe rîndurile răscolitelor ce tabăresc în apropierea orașului; au fost însă respinși și urmăriti pînă la porțile orașului. Comandanții corăbiilor străine au adresat apoi căpitanului grec, care comanda pe răscolati, provocarea de a nu întreprinde nimic contra orașului. Comandanții greci le-a răspuns, că ascultă singur numai de colonelul Vassos.

Atena. Persoanele ce sosesc din Creta asigură, că un încredincios italian a pusat în vînt asupra corăbiei grecești „Theseus”, care a încercat să dea de țîrm. „Theseus” însă a

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele făcute s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută mai ales: la **conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beștii udului și ale organelor respiratoare etc.** [292] 15—100

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposît în Sibiu, Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Segesváry és társai, Déva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov deposît propriu strada Căldărariilor nr. 68, și se poate comanda și de-adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA“:

Josef György,

(comit. Hármszék). Bodok. (Transilvania).

Portretul
noului Episcop al Lugojului

Dr. D. Radu,

lucrat fin, ca o fotografie, în mărime
de 18×29 cm.

Se poate procura dela Librăria „Tipografiei“,
societate pe acțiuni în Sibiu

Prețul 25 cr.

Pentru aceasta sumă se trimite franco prin poștă.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni din
Sibiu se află de vânzare

**TABLOUL
CONDAMNĂȚILOR POLITICI
PENTRU CAUSA ROMÂNĂ.**
Prețul 2 fl.

La Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu,
se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tinăr“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . 1 fl. 50 cr.
 2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
 3. „Duh muscălesc“, narațiuni de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr.
- Se recomandă mai ales preoților. —

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

Toce mai a apărut și se află de
vânzare la „Tipografia“, soc. pe acțiuni
în Sibiu:

CEȘTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR

și

MODURILE SOLUȚIUNII SALE

în

UNGARIA

de

AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr v. a.

cu trimitere postală 55 cr. v. a.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plăte în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[602] 2—24

Biblioteca lui George Barițiu.

Cele mai ieftine cărți românești!

Librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni din Sibiu ajunsă în posesiunea unei mari părți din biblioteca lăsată de neuitatul

GEORGE BARIȚIU

se află în plăcuta poziție de a oferi publicului românesc cărți prețioase cu cel mai redus preț.

„Istoria Transilvaniei“.

Marele op al regretatului nostru istoric:

„PĂRȚI ALESE DIN ISTORIA TRANSILVANIEI“,

pe 200 de aui din urmă (3 volume). Se poate procura cu **preț redus.** Anume:

Vol. I. broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30. Vol. II. broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80. Vol. III. broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80. Opul întreg broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șese fl. și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

„Dicționarul unguresc-românesc“.

Broșurat în loc de fl. 2.50 costă acum numai fl. 1.50. Legat costă numai fl. 2.50.

Alte cărți rari și prețioase.

Prețuri reduse:

Dicționarul limbii române, după însărcinarea dată de societatea academică română, elaborat ca proiect de A. T. Laurian și I. C. Massimu. Colaboratori Iosif Hodoș și George Barițiu. — București 1876, opul complet numai 4 fl.

Responsabilitatea ministerială. Discursul de reîntrare al procurorului general și răspunsul prim-președintelui finaltei curți de cassațiune și de justiție la 16 August 1866 cu un apendice. București 1866, 57 pagini numai 10 cr.

Criticele „istorice“ ale lui Iosif Sterca de Kerpenyes scărmanate — informațiune tipărită ca manuscris de George Barițiu. Sibiu 1892. 22 pagini 5 cr.

Aotele conferenței electorale a reprezentanților alegătorilor români din Ungaria și Transilvania, ținută în Sibiu la 1, 2 și 3 Iunie 1884. — Sibiu, 1884 84 pag. numai 20 cr.

Două drame familiare, lectură pentru tinerimea de sexul femeiesc. Sibiu 1891. 44 pag. numai 20 cr.

Două raporturi de-ale acelor prefecți de legiuni românești, cari în anul 1848/9 au susținut luptele cu insurgenții unguri până la reîntrirea trupelor imperiale în Transilvania. — Sibiu 1884. 80 pagini numai 15 cr.

Opurile lui Caiu Corneliu Tacit, traduse de Gavril I. Munteanu, director și profesor, date în tipar sub auspiciile societății academice după încetarea din viață a traducătorului (Biografia traducătorului anexată). Sibiu 1871 1 fl.

Darea de seamă asupra procesului politico de presă al dlui George Barițiu, redact. „Observatoriului“, în chestiunea colectelor pentru soldații români răniți. (Pertractarea finală din 30 Aprilie n. 1879). În loc de 25 cr. acum numai 10 cr.